

คุณฉันทิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของผู้สูงอายุเขตเมืองภาคกลางในประเทศไทย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุเขตเมืองภาคกลางในประเทศไทย ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การปฏิบัติกิจทางศาสนา สถานภาพสมรส บทบาทในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ การเข้าถึงแหล่งบริการสุขภาพของรัฐ และการรับรู้ภาวะชราภาพของผู้สูงอายุ ส่วนตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาคือวิถีชีวิตของผู้สูงอายุเขตเมืองภาคกลางในประเทศไทย ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จากประชากรผู้สูงอายุซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลนครภาคกลางทั้ง 7 แห่ง ได้ตัวอย่างจำนวน 1,040 คน วิเคราะห์วิถีชีวิตด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า วิถีชีวิตของผู้สูงอายุเขตเมืองภาคกลางในประเทศไทย ประกอบด้วย 12 แบบ คือ แบบใช้สติปัญญา แบบเฝ้าระวังสุขภาพ แบบทำกิจกรรม แบบออกกำลังกาย แบบสร้างความสัมพันธ์ แบบวางแผนชีวิต แบบดูแลครอบครัว แบบรื่นเริง แบบทำงาน แบบสนใจอาหารและโภชนาการ แบบติดตามข่าวสาร และแบบคล้อยตาม

ในการทดสอบความสัมพันธ์ การเข้าถึงแหล่งบริการทางสุขภาพของรัฐ มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ 11 แบบ รองลงมาเป็นบทบาทในครอบครัว ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต 10 แบบ และสถานภาพสมรสของผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตน้อยที่สุด 3 แบบ คือ วิถีชีวิตแบบเฝ้าระวังสุขภาพ แบบวางแผนชีวิต และแบบดูแลครอบครัว เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานพบว่า บทบาทในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตแบบวางแผนชีวิตมากที่สุด และพบว่า บทบาทในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตแบบติดตามข่าวสารน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การอธิบาย พบว่า ลักษณะส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การปฏิบัติกิจทางศาสนา สถานภาพสมรส บทบาทในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม การเข้าถึงแหล่งบริการทางสุขภาพของรัฐ และการรับรู้ภาวะชราภาพ ทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของวิถีชีวิตของผู้สูงอายุเขตเมือง แบบทำกิจกรรม มากที่สุด ได้ร้อยละ 21.90 รองลงมาเป็นแบบเฝ้าระวังสุขภาพ ได้ร้อยละ 19.50 แบบสร้างความสัมพันธ์ได้ร้อยละ 19.40 แบบวางแผนชีวิตได้ร้อยละ 19.20 แบบใช้สติปัญญาได้ร้อยละ 18.30 แบบทำงานได้ร้อยละ 11.70 แบบออกกำลังกายได้ร้อยละ 11.40 แบบรื่นเริงได้ร้อยละ 10.80 แบบติดตามข่าวสารได้ร้อยละ 10.60 แบบสนใจอาหารและโภชนาการได้ร้อยละ 10.20 แบบดูแลครอบครัวได้ร้อยละ 8.10 และแบบคล้อยตามได้ร้อยละ 5.70 ตามลำดับ

The purposes of this research were to study factors related to the lifestyles of elderly in central Thailand: gender, age, religious performance, marital status, family role, and social support, accessibility of health resources and elderly recognition. Samples were 1,040 elderly persons living in seven areas of Thailand. Factor analysis and multiple regressions were used to analyze the data collected.

The findings were as follows. Elderly lifestyle consisted of 12 factors: intellectual, health, activity, exercise, relationship, planning, family, entertainment, work, food and nutrition, news, and conformity lifestyle factors.

The accessibility of health resources factor correlated to 11 other factors, while the family role factor correlated to 10 factors, and the marital status factor had the least correlation to 3 other factors: health, planning, and family. According to the coefficient of regression, it was found that family role and planning lifestyle was the highest, and the lowest coefficients were family role and news lifestyle. According to the specific coefficient, the findings proved that gender, age, religious performance, marital status, family role, social support, accessibility of health resources, and elderly recognition had different levels of power to explain the variations of lifestyle factors accordingly: 21.90% for activity, 19.50% for health, 19.40% for relationship, 19.20% for planning, 18.30% for intellectual, 11.70% for work, 11.40% for exercise, 10.80% for entertainment, 10.60% for news, 10.20% for food and nutrition, 8.10% for family, and 5.70% for conformity lifestyle.